

ASTRI KALJUS

Astri Kaljus lõpetas 2008. aastal TÜ Viljandi Kultuuriakadeemias rahvusliku tekstiili eriala spetsialiseerumisega muuseumitööle ja tekstiilikujundusele. Lõputöö teemaks oli "Rekonstruktsioon Paistu vaipseelikust". Koos lõpudiplomiga omandas ta tekstiiliala rahvakunsti- ja käsitöömeistri kutsekvalifikatsiooni III astme tunnistuse. Tema lõputöö valmistamisest ilmus 2009. aastal artikkel ERMi aastaraamatus nr. 52.

Vanade tekstiilide uurimine ja rekonstrueerimine on jätkuvalt talle huvi pakkunud. Ta on teinud rekonstruktsioone ja koopiaid mitmele Eesti muuseumile.

2011 aasta suvel sai teoks tema esimene isikunäitus „Sõbakirjaline“ sünnilinnas Sindis. Astri tegutseb MTÜ Lossi Gild liikmena. Hetkel töötab ta ka TÜ VKA projekti: *Vanemaealiste käsitöömeistrite lõimimine käsitööturule* Viljandimaa käsitöökonsulendina.

Arhailised käsitöötehnikad:

VILLATÖÖD JA KEDERVARREGA KETRAMINE

Enne vokiga villa lõngaks ketramist olid kasutusel primitiivsemad vahendid nagu kerimispulgad ja kedervarred. Kedervars koosneb kahes osast: varrest (puit) ja kedrast (puit, kivi, savi). Enne ketramist on vaja vill ette valmistada: sorteerida, näppida ja kraasida või kammida. Kedervarrega saab nii heidest lõnga kedrata, kui ka lõnga korrutada. Kedervarrega ketramine on üks üleütle mata tore tegevus!

NÕELTEHNIKA

Nõeltehnikas esemeid on Eesti aladel valmistatud juba enne silmuskudumist. Etnograafilise materjalina on nõelutud kindad *viltide*, *viltkinnaste* nimetuse all. Võrreldes silmuskudumisega

on nõeltehnikat alguses keerulisem omandada. Nõelumiseks on vajalik suure silmaga spetsiaalne nõel, millega aasasid moodustades ja lõnga aasadest läbi tõmmates tekib nõelutud pind. Nõeltehnikas esemeid saab teha ringselt ehk spiraalselt. Ideaalne kaasaskantav käsitöötehnika!

KÕLAVÖÖ

Kõlavõid ja -paelu kootakse kõlade abil. Kõlad on õhukesed nelinurksed plaadikesed, mille nurkades on augud lõimelõngade jaoks. Kõlavöö kiri sõltub lõngade asendist kõlades ja värvide järjestusest, muster moodustub kõlade keeramisel. Kui etnograafilised kõlapaelad on lihtsamini teostatavad, siis vanemad nn arhailised kõladega kootud vööd on keerulisemad. Arhailisele kõlavööle on iseloomulik geomeetriline kiri, mis moodustub iga mustrikõla eraldi keeramisel.

VASELISED

Vaselised on rahvapärane nimetus rõivaste pronksspiraalidest kaunistustele. Hilisemad sellised kaunistused on pärit Mulgi alade (Paistu, Helme, Tarvastu) vaipseelikutel. Varasemad ja ka keerulisemad pronksspiraalvõrgendid on dateeritud 12., 13. sajandisse. Pronksspiraalkaunistuste tegemine algab pronkstraadi keerutamisest spiraalideks. Valmis spiraalidest lõigatakse vajaliku pikkusega jupid, millest valmistatakse villase lõnga, linase lõime või hobusejõhvi abil erinevaid mustrilisi võrgendeid.